

STRATA TALENTU STOJÍ ŠTÁT MILIÓNY

Stratou jedného vysokoškolsky vzdelaného človeka prichádza štát o hodnotu vo výške 2,8 milióna eur. Podobnú hodnotu získava pri prilákaní a udržaní vysokoškolsky vzdelaného imigranta. Vyplýva to z regresnej analýzy ISA (Graf 1).

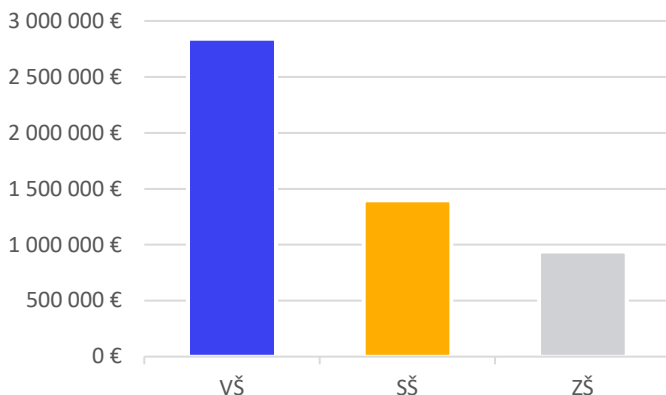
- Výpočet trvalej straty spôsobenej odchodom jedného človeka predpokladá jeho celoživotnú funkciu vyprodukovanej pridanej hodnoty v stálych cenách za predpokladu 40-ročného nepretržitého zamestnania (rok 2023).
- Pokiaľ by sme udržali 10-tisíc vysokokvalifikovaných pracovníkov, vytvorili by sme kumulatívnu hodnotu pre Slovensko vo výške 33 miliárd eur, čo vyplýva z analýzy Magnet pre talent, na ktorej sa podieľala aj ISA.
- Vyššiu stratu spôsobuje odliv mladšej populácie s vyšším vzdelaním. Celoživotná produkčná strata štátu spôsobená odchodom jednotlivca so stredoškolským vzdelaním bola vyčíslená na 1,4 milióna a so základným to je 941-tisíc eur.
- ISA údaje získala použitím modelu SAV a mikrosimulačného modelu Oranžová obálka, ktorý umožňuje sledovať jednotlivca v ekonomike v čase. Výpočet celoživotnej príjmovej funkcie jednotlivca závisí od veku a vzdelania kalibrovaného na ekonomiku Slovenska.

ABSOLVENT VYSOKEJ ŠKOLY ZA CELÝ ŽIVOT ZAROBÍ DVAKRÁT VIAC AKO STREDOŠKOLÁK

Priemerný tohtoročný absolvent vysokej školy na Slovensku počas svojej 40-ročnej kariéry zarobí 1,544 milióna eur (v stálych cenách). Za predpokladu, že začne pracovať v 25. roku života.

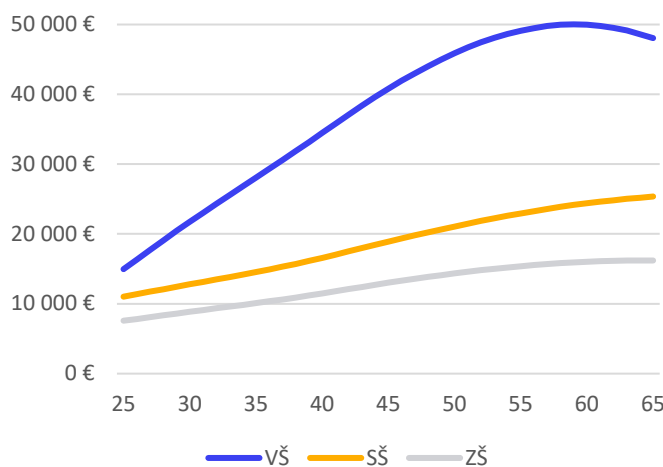
- Absolvent strednej školy zarobí pri rovnakom počte odpracovaných rokov približne polovicu (766-tisíc eur). Najmenej zarobia ľudia so základnou školou. Oproti vysokoškolačom je to za celý život len tretina (518-tisíc eur). Vyplýva to z regresnej analýzy ISA.
- Pohľad na reálne mzdy poukazuje na rýchly nárast platu na začiatku kariéry absolventa vysokej školy. Po dosiahnutí 30. roku života vysokoškolsky vzdelaný zamestnanec zarába o 45,2 % viac oproti začiatku kariéry (Graf 2).
- Dynamika rastu platu postupne slabne. Vysokoškolsky vzdelaným ľuďom na konci kariéry plat mierne klesá.
- Počas aktívnej 40-ročnej kariéry sa celkovo plat vysokoškolsky vzdelaného občana zdvihne o 220,8 %, stredoškolsky vzdelaného zamestnanca o 130,4 % a človeka len so základným vzdelaním o 114,5 %.
- Uvedené prepočty sú založené na reálnych dátach slovenského trhu práce.

Graf 1: Výška straty pridanej hodnoty človeka s predpokladom 40-ročného nepretržitého zamestnania (osoba/€, rok 2023)

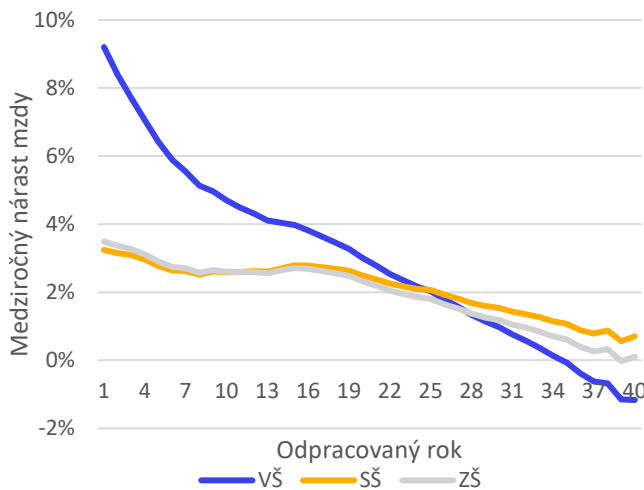
Zdroj: regresná analýza ISA na základe dát Oranžová obálka a SAV

Graf 2: Ročný príjem podľa úrovne dosiahnutého vzdelania a dosiahnutého veku jednotlivca (€)

Zdroj: regresná analýza ISA na základe dát Oranžová obálka a SAV

Graf 3: Percentuálny rast ročnej mzdy podľa vzdelania a počtu odpracovaných rokov

1 Zdroj: regresná analýza ISA na základe dát Oranžová obálka a SAV

ÚRADNÍCKA VLÁDA PREDLOŽILA VYROVNANÝ ROZPOČET, ALE VARUJE PRED JEHO SCHVÁLENÍM

Úradnícka vláda posielala do parlamentu vyrovnaný rozpočet, ako jej prikazuje ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti. Varuje však pred jeho schválením, pretože by priniesol hlbokú recesiu. Zostavenie reálneho rozpočtu necháva na novú vládu.

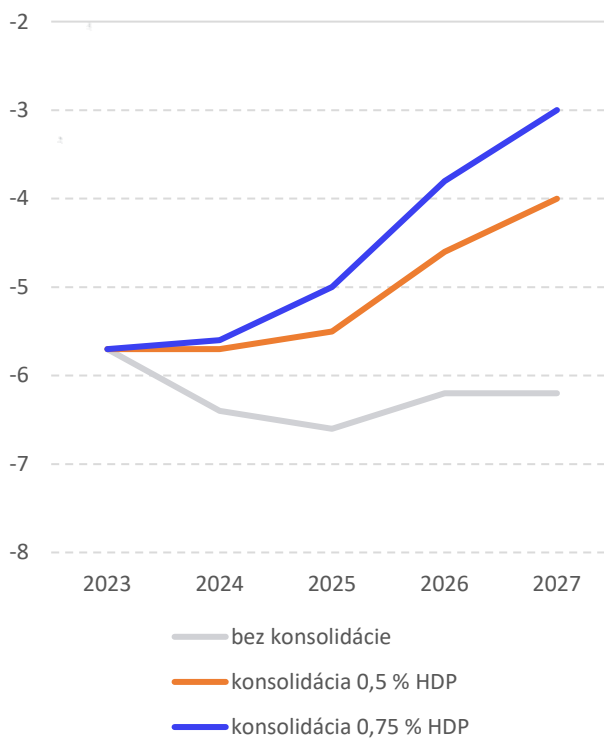
- Rada pre rozpočtovú zodpovednosť (RRZ) tento návrh rozpočtu považuje za neuskutočniteľný. Vlode vyčíta, že nepredložila aj reálny návrh rozpočtu, čím „nevyužila dnešnú príležitosť predstaviť vlastný, argumentami zdôvodnený návrh opatrení, ktoré by považovala v aktuálnej situácii za najvhodnejšiu formu konsolidácie rozpočtu.“
- Nová vláda bude mať dvojročnú výnimku z dlhovej brzdy a môže zostaviť schodkový rozpočet. Budúci premiér Robert Fico avizoval, že chce šetriť tempom 0,5 % HDP ročne. Navrhované úsporné opatrenia preňho „nie sú inšpiratívne“ a nemieni znižovať sociálny štandard obyvateľov.
- To je podľa podpredsedu RRZ Martina Šustera slabé tempo šetrenia vhodné pri menej kritickom stave verejných financií. V súčasnosti je len na zastavenie rastu dlhu podľa neho potrebné šetriť najmenej 0,75 % HDP ročne (Pravda).
- Slovensko má v súčasnosti nominálny deficit verejných financií 5,7 % HDP. Po splnení výdavkových limitov a konsolidácii 0,5 % HDP ročne by nominálny deficit klesol do roku 2027 na 4 %. Pri tempe 0,75 % by za rovnaké obdobie klesol na 3 % HDP (Graf 4).
- Národná banka Slovenska považuje za optimálne tempo konsolidácie 1-2 % HDP počas 3-4 rokov. Navrhuje kombináciu zmien v daňovej oblasti, adresnejšiu sociálnu politiku, zníženie štátnych nákladov a neefektívnych dotácií.

NEMECKÁ EKONOMIKA OPĎ V RECESII

Nemecká vláda očakáva v tomto roku namiesto rastu 0,4 % HDP ekonomický pokles 0,4 %, vyplýva z jesennej predpovede. Nemecké hospodárstvo nerastie už tretí kvartál za sebou, najmä pre vojnu na Ukrajine a energetickú krízu. Je na tom najhoršie spomedzi 6 najväčších ekonomík EÚ.

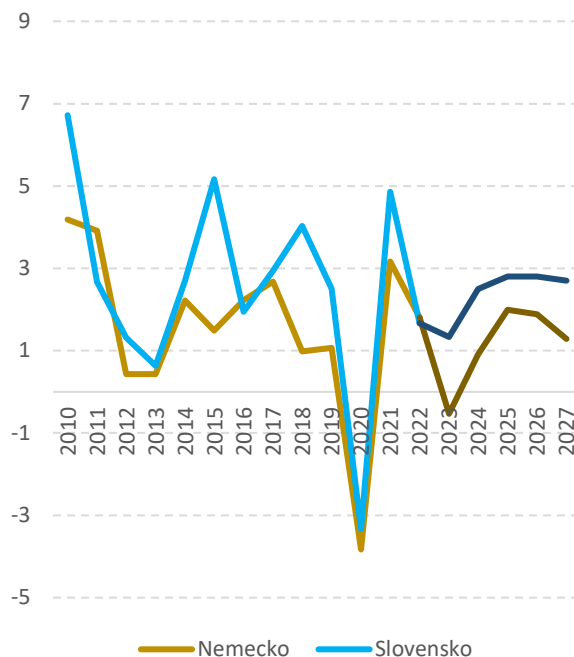
- Potvrdila sa tým prognóza Európskej komisie, ktorá v septembri 2023 zmenila očakávaný vývoj nemeckej ekonomiky z rastu 0,2 % na pokles o 0,4 %.
- Podľa predpovede Medzinárodného menového fondu (MMF) Nemecko v roku 2023 rovnako čaká pokles o 0,5 % a v nasledujúcom roku pozvoľný rast o 0,9 %.
- Ostatné inštitúcie, medzi nimi aj German Institute for Economic Research (DIW) a Kiel Institute for the World Economy (Ifw) sú optimistickéjšie a predikujú v roku 2024 rast nad 1 %.
- Slovensko je úzko späté s nemeckou ekonomikou. Očakáva tento rok rast 1,3 % HDP a v budúcom roku 2,5 % (Graf 5).

Graf 4: Prognóza salda verejných financií pri rôznych scenároch konsolidácie (v % HDP)

Zdroj: RRZ

Graf 5: HDP v stálych cenách, v %

Poznámka: tmavé čiary predstavujú prognózu
Zdroj: World Economic Outlook Database, MMF